

Kiedy na emeryturę?

ANNA WARDZIAK

Zwracam się z uprzejmą prośbą do Redakcji jako geodeta zarządzający firmą, która wykonuje usługi geodezyjne, o publikowanie interpretacji przepisów dotyczących ustawy emerytalno-rentowej, w tym rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. Nr 8 z 1983 r., poz. 43) z późniejszymi zmianami (Dz.U. z 1985 r. Nr 7, poz. 21; Dz.U. z 1991 r. Nr 39, poz. 21; Dz.U. z 1992 r. Nr 102, poz. 520) w części dotyczącej „prac szczególnych” obciążających narząd wzroku (kartografia i prace przy przyrządach optycznych). Chciałbym uzyskać za pośrednictwem Redakcji jednoznaczna odpowiedź, czy można w oparciu o ww. przepisy wydawać zaświadczenia pracownikom, którzy przepracowali w zawodzie geodety co najmniej 15 lat i mających odpowiedni staż pracy, o tym, że skraca im się o 5 lat wiek emerytalny.

Zdzisław Bryl, Łódź

W poszukiwaniu odpowiedzi na zacytowane pytanie zwróciłam się z prośbą o pomoc w interpretacji wymienionych przepisów do pracownika Departamentu Warunków Pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Socjalnej p. Henryka Jankowskiego. Otóż w załączniku do wspomnianego przez naszego czytelnika rozporządzenia Rady Ministrów (w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze) w wykazie A rzeczywiście wymienieni są geodeci i kartografowie. Faktycznie mają oni prawo do skrócenia wieku emerytalnego, a także wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej. Jednak zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia, do prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej, zaliczane są między innymi **prace geodezyjne, ale tylko przy poszukiwaniu surowców i wody** (Wykaz A, Dział I, pkt 4), a **jako prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia wymienione są prace w kartografii, przy montażu mikroelementów wymagającym posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych** (Wykaz A, Dział XIV, pkt 5). W związku z powyższym nieporozumieniem jest potraktowanie prac przy przyrządach optycznych w ogóle jako szczególnie obciążających narząd wzroku, gdyż dotyczy to tylko jednego szczególnego przypadku – przy montażu mikroelementów. Ponadto **okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń w wysokości i na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy** (patrz rozdz. 1, §2.1).

Rozdział 2 dotyczący wieku emerytalnego mówi, że za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie

z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (patrz §3). **Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach**, wymienione w wykazie A, **nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:** 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) wiek emerytalny osiągnął w czasie zatrudnienia lub w ciągu 5 lat od ustania zatrudnienia,

3) **ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach** (patrz § 4.1). Przy tym warunek 1 nie jest wymagany od pracownika, który ma okres zatrudnienia: 30 lat kobieta i 35 lat mężczyzna albo w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego uprawniony był do renty inwalidzkiej lub rodzinnej.

Z kolei z rozdziału 3 dotyczącego wzrostu emerytur i rent dowiadujemy się, że pracownik, który nabył prawo do emerytury lub renty inwalidzkiej, **ma prawo do wzrostu tej emerytury lub renty o 10% podstawy jej wymiaru, jeżeli co najmniej przez 15 lat wykonywał prace w szczególnych warunkach.**

Przy ustalaniu okresu pracy, o których mowa w §2, uwzględnia się również okresy pracy wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia. Przypomnijmy, że rozporządzenie weszło w życie 7 lutego 1983 roku z mocą od dnia 1 stycznia 1983 roku (rozdział 4 §21) i w zastępstwie ówczesnego prezesa Rady Ministrów podpisane zostało przez J. Obodowskiego. Późniejsze rozporządzenia Rady Ministrów zmieniające rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach wymienione w liście nie wprowadzają zmian dotyczących geodetów ani kartografów.

Ponieważ wspomniane rozporządzenie z 1983 r. dawało prawo ministrom, kierownikom urzędów centralnych i ówczesnym centralnym związkom spółdzielczym do ustalenia stanowisk pracy, na których przysługuje to prawo (patrz rozdz. 1, §1.2), każde z ministerstw i urzędów centralnych posiada ich wykaz resortowy. Podążając tym tropem dotarłam do Zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. (NK144-16/88) w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.Ur. Ministerstwa Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 1988 r. nr 2, poz. 4). Zgodnie z jego brzmieniem prace uznaje się za wykonywane w szczególnych warunkach, jeżeli pracownik wykonuje je stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na tym stanowisku (§2). I dopiero wtedy uprawniają one do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej. Ponadto przy tych pracach wykonywanych przez osoby zatrudnione na czas trwania produkcji kampanijnej i sezonowej – zalicza się faktycznie przepracowany okres pracy (§3). Zgodnie z §4 zakład pracy w umowie o pracę określa rodzaj, charakter i wy-

miar czasu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej na stanowisku wymienionym w wykazie. **Zakład pracy prowadzi też ewidencję stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach oraz odnotowuje w aktach osobowych okres wykonywania tych prac (§5).**

Zarządzenie podpisał ówczesny minister rolnictwa, leśnictwa i gospodarki żywnościowej St. Zięba w porozumieniu z I. Sekułą, który w owym czasie pełnił stanowisko ministra pracy i polityki socjalnej.

W załączniku nr 1 do zarządzenia zawarty jest wykaz stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej.

Wykaz B wymienia stanowiska pracy występujące w zakładach rolnictwa, leśnictwa, branży przemysłowych leśnictwa i przemysłu rolno-spożywczego równoważne pracom wykonywanym w szczególnych warunkach.

Dział I wykazu obejmuje prace w górnictwie. W pozycji 4 tego działu zostały wymienione prace wiertnicze, geofizyczne, hydrogeologiczne i geodezyjne przy poszukiwaniu surowców i wody, w punkcie 13 – geodeta w rolnictwie zatrudniony w terenie, a w 14 – geodeta-gleboznawca zatrudniony w terenie.

Dział XIV obejmuje z kolei prace różne i pozycja 5 tego działu mówi o pracach szczególnie obciążających narząd wzroku i wy-

magających precyzyjnego widzenia – w kartografii (...) oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Tu wymienieni są kolejno: rysownik kartograficzny, kartograf rysownik i fotograf reprodukcji kartograficznej.

Podsumowując, prawo do niższego o 5 lat wieku emerytalnego i wzrostu emerytury w związku z wykonywaniem prac w szczególnych warunkach w obecnej sytuacji prawnej jednoznacznie mają tylko osoby, które wykonują lub wykonywały prace wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z 1983 roku (w wykazie A, dziale I pkt 4 lub dziale XIV pkt 5) i spełniające wyżej omówione warunki (zawarte w rozdz.1 §2.1; rozdz. 2 §3 i §4; rozdz. 3 §2). Równocześnie prawo do wystawiania zaświadczeń swoim pracownikom o okresie pracy w szczególnych warunkach mają tylko ci pracodawcy, którzy mają ustalone w szczególnych warunkach stanowiska pracy przez ministerstwa lub urzędy centralne (wymienione w wykazach resortowych tych instytucji). Jeśli chodzi natomiast o pracowników firm prywatnych, również spełniających warunki wymienione w rozporządzeniu, kwestia jak do tej pory nie została rozstrzygnięta. Obecnie trwają prace nad reformą ubezpieczeń, w ramach której między innymi ten problem ma być rozwiązany. Z informacji, które udało mi się uzyskać, wynika, że każdy przypadek może być rozpatrzony indywidualnie jedynie przez Sąd Pracy. ■

GEODEZJA I KARTOGRAFIA

NASZEGO BIURA UŻYWAJĄ JUŻ SETKI NAJLEPISZYCH POLSKICH FACHOWCÓW...

Firma Projektowa A.R.KARO

specjalizuje się w projektowaniu i produkcji niezbędnego wyposażenia pomocniczego dla szeroko rozumianych branż projektowych.

Seria "lettero" jest jedyną w Polsce kompleksowo zaplanowaną serią profesjonalnych urządzeń dla drukarni, biur projektowych, pracowni geodezyjno-kartograficznych, wydawnictw, redakcji itp.

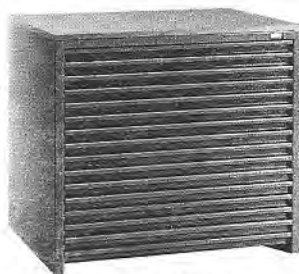
Z myślą o branży geodezyjno-kartograficznej zaprojektowaliśmy szufladowce z podświetlanym blatem roboczym SZSM - idealne rozwiązanie dla nawet niewielkich pracowni kartograficznych, które dysponując szczytymi lokalami muszą wykonywać pełny zakres prac. Urządzenie to jest szczególnie wygodne do sporządzania wyrysów z map, oraz kopiowania wszelkiego rodzaju materiałów i rysunków technicznych, dając jednocześnie możliwość tworzenia dużego archiwum w kilkunastu pojemnych szufladach.

Wszelkich informacji o naszej serii, wygodnych warunkach sprzedaży i planach na przyszłość udzielamy, oraz zamówienia przyjmujemy pod numerem telefonu (faxu): 0-22/620-17-53.

A.R.KARO, ul. Grzybowska 47, 00-844 Warszawa, oraz w zakładzie produkcyjnym, telefaks 0-45/237-971.

STOŁY KREŚLARSKIE

SZUFLADOWCE

STOŁY PODŚWIETLANE SZTYWNE I UCHYLENE

SZSM-B2/13
Szufladowiec z podświetlanym blatem

2xSS-B1/5-BU
2 sekcje szuflad z blatem uchylnym